

PHÂN LOẠI HỢP LÝ ĐỐI VỚI RỪNG VÀ ĐẤT RỪNG

Gs. TSKH. Đặng Hùng Võ

MỤC ĐÍCH PHÂN LOẠI

- 1. Phân loại phục vụ quản lý (theo nhu cầu của Nhà nước):**
 - **Pháp luật:** chuyển đổi giữa các loại rừng;
 - **Quy hoạch:** quy hoạch các loại rừng;
 - **Tài chính:** giá rừng và thuế đối với rừng;
 - **Hành chính:** Quyền và nghĩa vụ của chủ rừng, thông tin về hiện trạng rừng.
- 2. Phân loại phục vụ sử dụng, khai thác, phát triển rừng (theo nhu cầu của chủ rừng):**
 - **Luôn gắn với quyền và nghĩa vụ**

HIỆN TRẠNG PHÂN LOẠI RỪNG

Phân loại làm 3 loại rừng:

- Phòng hộ (phải bảo vệ),
- Đặc dụng (phải bảo vệ),
- Sản xuất:

Sử dụng vào mục đích kinh tế, không có nhu cầu bảo vệ, trong đó có sự khác biệt giữa rừng sản xuất là rừng tự nhiên và rừng sản xuất là rừng trồng)

BÌNH LUẬN VỀ HIỆN TRẠNG PHÂN LOẠI RỪNG

- Phân loại theo tư duy truyền thống, ngày càng chi tiết theo mục đích sử dụng;
- Phức tạp trong quản lý nhưng chưa mang lại hiệu quả thực trong quản lý, ngoài mục đích sử dụng còn phải đề cập tới nhiều yếu tố khác;
- Phân loại cần gắn với thông tin về rừng phục vụ nhu cầu thông tin về tài nguyên.

Phân loại để quản lý bằng công cụ pháp luật

- Chỉ cần quản lý việc chuyển đổi giữa các loại rừng;
- Vậy chỉ cần 2 loại rừng: rừng cần bảo vệ (thuộc Nhà nước) và rừng sản xuất (Nhà nước đã giao quyền hưởng dụng và định đoạt cho các chủ thể kinh tế);
- Vậy chỉ cần 2 loại rừng.

Phân loại để quy hoạch rừng

- Quy hoạch là xác định kịch bản phát triển trong tương lai;
- Vậy cũng chỉ cần 2 loại rừng: rừng cần bảo vệ và rừng sản xuất như hiện trạng và những kịch bản chuyển đổi giữa 2 loại rừng trong tương lai gắn với các không gian cụ thể.

Phân loại để quản lý tài chính rừng

- Cần tới sự khác biệt về giá, thuế và các nghĩa vụ tài chính khác;
- Cần 2 loại giá rừng và nghĩa vụ tài chính đối với rừng: rừng cần bảo vệ không được giao dịch trên thị trường, rừng sản xuất được giao dịch trên thị trường.

Phân loại để quản lý hành chính về rừng

- Xác lập quyền và nghĩa vụ đối với rừng;
- Bảo đảm thông tin về hiện trạng rừng thông qua thống kê, kiểm kê rừng và đất rừng;
- Chỉ cần phân ra 2 loại rừng là thỏa mãn quản lý quyền và nghĩa vụ gồm rừng cần bảo vệ và rừng sản xuất. Đối với thông tin thì càng chi tiết càng tốt, nhưng điều quan trọng là công khai thông tin quản lý.

Phân loại để phục vụ nhu cầu chủ rừng

- Chủ rừng chỉ quan tâm về quyền, nghĩa vụ, giá trị của rừng;
- Thỏa mãn các nhu cầu quản lý thì cũng thỏa mãn nhu cầu thông tin của chủ rừng;

Cơ sở khoa học của phân loại rừng hợp lý

- Nguyên tắc 1: phân biệt về quyền và nghĩa vụ của chủ rừng giữa các loại rừng;
- Nguyên tắc 2: quản lý được các trường hợp chuyển đổi giữa các loại rừng;
- Nguyên tắc 3: bảo đảm thể hiện được những loại rừng được bảo vệ, sử dụng, khai thác theo các mục đích đặc thù;
- Nguyên tắc 4: Phân loại rừng phải trợ giúp tốt cho hệ thống phân loại theo không gian rừng phục vụ cho quy hoạch rừng;
- Nguyên tắc 5: Đủ cung cấp thông tin hiện trạng về quản lý rừng.

Những dự báo thay đổi khi chuyển từ 3 loại rừng thành 2 loại rừng (1)

- Dự báo tác động của đề xuất này đến thay đổi cơ cấu đất lâm nghiệp và hệ thống tổ chức: Sự thực thay đổi không nhiều; có thể coi như: rừng cần bảo vệ=rừng phòng hộ+rừng đặc dụng và rừng sản xuất để nguyên, cơ cấu đất lâm nghiệp và hệ thống tổ chức gần như không thay đổi.
- Quản lý, bảo vệ và phát triển rừng của Việt Nam cũng không thay đổi gì đáng kể.
- Dự báo tác động, rủi ro của đề xuất này đến cơ hội tiếp cận sử dụng đất và tài nguyên rừng của hộ gia đình và cộng đồng: tiếp cận đất rừng và rừng không có thay đổi gì.

Những dự báo thay đổi khi chuyển từ 3 loại rừng thành 2 loại rừng (2)

- Giả định các kịch bản có thể xảy ra khi chuyển đổi từ 3 thành 2 loại rừng nhìn từ khía cạnh tổ chức, thể chế quản lý, bảo vệ rừng ở Việt Nam: Việc quan trọng hơn là ta có quyết định gì về thay đổi diện tích giữa các loại rừng hay không (ví dụ như chuyển rừng cần bảo vệ sang rừng sản xuất).
- Cần sửa lại Luật Đất đai 2013, chuẩn bị tiếp cho Luật Lâm nghiệp.

KẾT LUẬN

- Chuyển phân loại từ 3 loại rừng thành 2 loại rừng là hợp lý, phù hợp với quản lý và sử dụng rừng hiện nay;
- Không có rủi ro gì đáng kể sẽ gặp phải;
- Điều quan trọng tiếp theo là quy hoạch phát triển rừng như thế nào.